

Számadás

Lapunk XXIV. évfolyamának egyes számai egy-egy egyházi évet képviselnek: a polgári időszámítás szerint 2016/2017-től 2019/2020-ig. Nagy múltú folyóiratoknál világháborús években történt ilyesmi, s nem a látszat kedvéért, hanem a folyamatosság akarásának kifejezéséként: ha kisebb is a terjedelem, ha nagy is a csúszás, megvan a folytatás ígérete. A megingás okairól a Magyar Egyházzenei Társaság fórumain volt szó. A legfontosabb közülük a kommunikáció, az információszerzés, -átadás, -tárolás digitális fordulata. Megpróbáltuk, de nem vonhatjuk ki magunkat ez alól. Vannak, vagyunk, leginkább a középkorú és annál idősebb nemzedékek, akiknek olvasási szokásai vegyessé alakultak: az elmélyült olvasás a kézbe vett, nyomtatott könyvhöz vagy folyóirathoz kötődik, de adatok gyors kereséséhez, szervezési vagy akár tudományos információk hatékonynak vélt azonnali terjesztéséhez természetesen a digitális technikához fordulunk. A fiatal nemzedékeket pedig, úgy tűnik, egyelőre nem is lehet másként elérni. Folyamatban van a folyóirat 24 évfolyamának, eme nagy szellemi-lelki értéknek a digitalizálása, kereshetővé, szabadon, ingyen elérhetővé tétele, minden érdeklődő nyomtathat magának saját példányt is, de a lap a legfontosabb könyvtárakban, intézményekben hagyományosan, nyomtatva is olvasható lesz, s jól teszi, aki saját példányként is a tartós és esztétikus digitálisnyomdai, bekötött alakot választja. Ám nem csak az előállítás módjában újítunk. A négy számot egyszerre, mintegy évkönyv formájában szerkesztjük, ez látszik észszerűnek, emberi erőforrásaink szűkössége miatt egyedül megvalósíthatónak. Továbbá az ismeretterjesztés, információcsere, a vita, az ötlet felülete a honlap, a blog, az ímél s hasonlók — a lap nagyobb részét a tudományos életben ma elvárt módon, dokumentált lektorálással ellenőrzött, szigorúan tudományos tanulmányok, forrásközlések fogják kitenni. Ehhez át kellett alakítanunk a szerkesztőség eddigi rendszerét is, vagyis szűkíteni kellett annak érdekében, hogy minél nagyobb számban álljanak rendelkezésre külső —vagyis nem a szerkesztők közt feltüntetett, belső— lektorok; ugyanakkor a szerkesztőbizottság tagjai iránt ma az is elvárás, hogy tudományos intézmények kötelékében (is) dolgozzanak.

Itt a helye viszont, hogy az eddigi szerkesztőbizottság tagjainak megköszönjük: nevüket adták folyóiratunkhoz —különösen az induláskor volt fontos ez—, vagy szerzőként, illetve akár csak hűséges olvasóként segítették kibontakozását. Személyesen már nem tudjuk megköszönni azoknak, akik eltávoztak közülünk —ők, elhalálozásuk sorrendjében: Gergelyi Otmár (1995), Máté János (1998), Prőhle Károly (2005), Berki Feriz (2006), Pásztor János (2007), Raj Tamás (2010), Dobszay László (2011), Jáki Teodóz, Petrasevics Nikefor (2013), Szendrei Janka (2019), Török József (2020). Hálásan emlékezünk Láng József irodalomtörténészre (2016) is, aki a IV. évf. (1996/1997) 2. számától kezdve az Argumentum Kiadó igazgatójaként nagy szeretettel gondozta folyóiratunk nyomtatását.

A 24 — jelképes szám. A 25. évfolyammal a *Magyar Egyházzene* újabb „napja” és talán napjai kezdődnek.

Pósaaházi János (1628–1686) református lelkész

Prédikáció Gyulafehérvárott a fejedelem előtt (1672)

Textus: Bírák 17,9: És monda néki Micha: Honnan jössz? Felele néki: Lévíta vagyok én, Júdának városából, Betlehemből jövök, és én járok s kelek, azhol helyet találok.

In nomine Domini. Exordium

Azmely országban, hazában, városban és tartományban a jó régimen megbomol, szomorú, káros és veszedelmes változások szokták azt követni. Hogy kettőt vagy hármat említek, ilyen:

Először. Az *independentia*, azaz a fejetlen lábság, mikor mindennek hegygel-tővel vagynak s állnak egybe. Nagy, kicsin, gazdag, szegény, paraszt, nemes azt cselekeszi, ami őnékie tetszik. Ilyen szomorú metamorfózis vala Izraelben a Bírák idejében (ut patet 9,6): A' napokban nem vala király Izraelben. Kinek-kinek, ami jónak tetszik vala az ő szemei előtt, azt cselekeszi vala, amit Ézsaiás mond (3,6), hogy a község között egyik a másikat megnyomorítja, a gyermek a vénemberen, és az elvettetett alávaló a tiszteletes emberen hatalmaskodik.

Másodszor. Ilyen az *alienigenorum inruptio in Regnum*, azaz az idegeneknek az hazában s országban való béütések és szabadosan való grasszálások itt is, amott is. Példa gyanánt lehet nekünk a zsidó reszpublika, melyben, meddig a jó régimen megtartatott, addig nekik senki sem árthatott, de mihelyt a' megbomlott ottan, menten seregenként tódultak rájuk a környékben lévő sok pogányok, s azok retgettették, hódoltatták őket (némely nemzetek 18, némelyek 10, némelyek 40 esztendeig). Tudta azt Jeremiás próféta, azért midőn meghalt volna amaz Istent féltő Josiás király, látván, minémű változás követi az országot, mintegy epitáfium gyanánt, ily szomorú verseket ragasztta ki (Siral. 4,20.21): A mi életünk, az Úrnak megkent királya megfogaték az ő törökbe, ki felől azt mondtuk: az ő árnyékában élünk a pogányok között. Örülj és vigadozz, per ironiam, ne örülj és ne vigadozz Édomnak leánya azon, ki lakozol azon Hucznak földében! Ím, még terajtad is általmégyen a pohár, megrészegedel és okádol.

Harmadszor. Szomorú változása a jó régimennek megbontását szokta követni, nem egyéb, hanem az országnak, reszpublikának magában való *meghasonlása*, két-, három- vagy négyfelé való szakadása. Szeme hunyék ama halhatatlan emlékezetű Salamon királynak, és mivel az ő szeme hunyásával meghasonlék, változék a jó régimen, kétfelé szakada az Izrael országa. A tíz nemzetség ama bálványzó Jéroboám mellé állá, a Salamon fia, Roboám mellett csak két nemzetség marada: Júda és Bénéjámín. [...]

Közlés (kéziratból): *Régi magyar prédikációk 16–18. század. Egyetemi szöveggyűjtemény.* Szerk. Szelestei N. László. Szent István Társulat, Budapest 2005. 328. A teljes szöveg: 328–333.